

Insect van de maand juni 2009, **Dopluis** (en andere luizen)

Een minder bekend insect is de dopluis. Over het algemeen wordt alles wat op een vaste plek op een plant zit te zuigen en onder een schildje verborgen zit voor schildluis uitgemaakt. Hetzelfde geldt ongeveer voor de benaming wolluis. In dit laatste geval gaat het om zeer uiteenlopende insectenfamilies. De wol is dus een wasafscheiding. Een verschijnsel wat meer voorkomt bij plantenzuigende snavelinsecten. Het is vooral een hygiënische maatregel. Het dier zou zich anders versmeren met zijn eigen uitwerpselen.

Het schildje bij dopluizen vormt een onderdeel van de rugsegmenten. Dit is na het vastzuigen opgezwollen en verhard door secretieproducten. Het vrouwtje zet hieronder de eieren af. Bij andere soorten dopluizen wordt een wasachtige eizak gemaakt en is de naam dopluis weer minder toepasselijk. *Pulvinaria* hoort hiertoe. Dit zijn

opvallende witte lichtgebogen streepjes aan de onderkant van Esdoorn of Linde blad. Soms massaal optredend.

Schildluizen en dopluizen zijn vooral in tropen en subtropen voorkomende insecten in tegenstelling tot bladluizen welke in de gematigde klimaten talrijk zijn. Er behoren zeer schadelijke soorten toe. Zoals de San José schildluis. Maar ook nuttige: Schellakluis en de kleurstof karmijn producerende Cochenille *Dactylopius coccus*.

Onlangs kregen we een foto opgestuurd via vanuit Afghanistan. In de amandelboomgaarden heerste een plaag van dit insect. Zelfs was in het begin niet helemaal duidelijk of het wel om een insect ging. Om een determinatie sluitend te maken zouden we eigenlijk wat materiaal in preparaat onder de microscoop moeten bekijken. Dat zal er waarschijnlijk niet van komen. Vandaar ook dit plaatje.

Waarschijnlijk gaat het om een *Parthenolecanium* soort. Erg schadelijk op deze locatie en deze tijd. Wie weet komt ooit deze foto onder de aandacht van iemand die het kent en zullen we later berichten.

Navraag bij collega's in Iran en op de Plantenziektkundige Dienst leverde geen resultaat op. Behalve bij de Plantenziektkundige Dienst

zullen zich weinig van dit soort insecten in Nederlandse collecties bevinden. Wij hebben enkele. Ze ontsnappen voor de niet specialist aan de aandacht en over de inlandse soorten is dan ook weinig bekend. Mannetjes zijn vaak gevleugeld en doen niet direct aan de bijbehorende vrouwtjes denken.

Andere luizen zoals motluizen of witte vliegen, stofluizen, houtluizen, bijenluizen, schaamluizen, hoofdluizen, vachtluizen, klerenluizen.....**kriebelt het al?**
Zo komen allemaal nog wel eens aan bod als **insect van de maand!**